

Työeläkelaitoksille

TaEL:N SOVELTAMINEN MANNEKIINIIN JA VALOKUVAMALLIIN SEKÄ MAINOKSISSA ESIINTYVÄÄN HENKILÖÖN

Mannekiinia ja valokuvamallia ei ole mainittu TaEL 1 §:n lain piiriin kuuluvia ammattiryhmiä koskevassa luettelossa. Lain perusteluissa on sen sijaan maininta, jonka mukaan muuna esiintyvänä taiteilijana pidettäisiin esimerkiksi mannekiinin tehtävissä toimivaa työntekijää. TaEL:n soveltamista koskevassa Eläketurvakeskuksen yleiskirjeessä 8/86 myös valokuvamalli on katsottu lain piiriin kuuluvaksi.

Ammatukseen mannekiinin ja valokuvamallin työtä työsuhteessa tekevät henkilöt kuuluvat TaEL:n piiriin. Ongelmaksi ovat muodostuneet tilanteet, joissa henkilö vain satunnaisesti esiintyy jäljempänä tarkoitetuissa töissä.

Mannekiini

Kaikki henkilöt, jotka esiintyvät mannekiineina muotinäytöksissä yleisölle tai esim. yritysten sisäänostajille, kuuluvat TaEL:n piiriin.

Valokuvamalli

Valokuvamallin työllä tarkoitetaan kuvausta, jossa henkilö joko esittelee tuotetta tai häntä muutoin kuvataan esim. jotain julkaisua tai julkista esittämistä varten. Tämä työ kuuluu lain piiriin. Lain ulkopuolelle jäävät kuitenkin henkilöt, jotka ovat taustalla eivätkä varsinaisen valokuvauksen kohteena.

Mainosfilmeissä esiintyvä henkilö

Mainosfilmeissä esiintyviin henkilöihin sovelletaan näyttelijän työstä annettuja ohjeita. Soveltamisohjeen mukaan näyttelijänä pidetään henkilöä, joka esiintyy jossain roolissa tai jolla on esityksessä sellainen osa- tai avustajan tehtävä, jossa on riittävä esityksellinen tai taiteellinen panos. Näyttelijän työnä pidetään mm. esiintymistä mainoskuvauksissa. Mannekiini, joka esiintyy mainosfilmissä esittäessään tuotetta katsotaan näyttelijäksi, jolla on tietty rooli. Mainosfilmissä esiintyvään henkilöön sovelletaan näin ollen TaEL:a. Kuitenkaan pelkkä mukanaolo tai muuten vähäinen esityksellinen osuus ei riitä.

Myös pelkät puheosuudet mainosfilmeissä kuuluvat TaEL:n soveltamispiiriin. Puheosuus voi olla pitkä tai lyhyt selostus tai lyhyt repliikki. Laki koskee myös henkilöä, joka ei ole mukana mainosfilmiä alunperin tehtäessä, mutta jonka ääntä käytetään jälkiäänityksessä.

Tehty työ ratkaisee

TaEL:n soveltaminen ei määräydy työn lopputuloksen mukaan, vaan tosiasiallisesti tehdyn työn perusteella. Jos henkilöä kuvataan esimerkiksi mainosta varten ja työstä maksetaan palkkio, TaEL:n soveltamiseen ei vaikuta se käytetäänkö hänestä otettua kuvaa mainokseen tms. vai ei.

ETK:n kannanotto 25.4.1986. ETK sov. 11201.